

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN OBROBE

Uredništvo in upravitelstvo je v Ljubljani, Ortočeva št. 12/L. — Dopolni se ne vračajo. — Številka pri nakupu ali knjižnica, — telefona 532. — Črna in toči se v Ljubljani.

LETO IV.

LJUBLJANA, dne 17. decembra 1921.

ŠTEV. 137.

Moratorij za plačila v inozemstvo.

Ministrstvo financ je komaj pred dobrim tednom uradno označilo preko ljubljanske finančne delegacije vse vesti o moratoriju kot neresnične in kot izmišljotino neinformiranega tiska, toda strašilo moratorija se kljub temu dementiranju vedno zopet pojavlja.

Zadnje dni prinašajo časopisi že celo natančen projekt predloga moratorija, ki ga namerava finančni minister Kumanudi. Naš list je celo jesen opozarjal na početje beograjske čaršije z uvozno trgovino in zahteval, da se ukrene primerne korake, da se nepotrebno zadolževanje v inozemstvu omeji in reducira na nivo najnujnejše potrebe. Vse je bilo zaman, zaščitna carinska osnova ministrstva in industrije je propadla, odnosno bolje rečeno, jo je pokopal g. Kostrenčič kot tipični predstavitelj dezorijentiranega konzumenta in čaršija je veselo uvažala. Ko je bilo ogromno luksuznega blaga doma, je začelo v Beogradu stokanje, dan na dan se vrstijo deputacije trgovcev v

finančnem ministrstvu in prosijo, da se naj jih obrani propada, konkurza in pogube.

Kot najizdatnejše sredstvo za svojo obrano zahtevajo moratorij. Finančni minister že dva meseca omahuje. Njihovim zahtevam sledi polagoma v etapah. Najprvo je 10. novembra povišal agio za 100 %, potem 10. decembra, torej mesec pozneje za nadaljnjih 100 % in bogve kaj jim da za Božič in Novoleto, da se špekulacija popolnoma posreči.

Projekt moratorija predvideva fakultativno odložitve plačanja inozemskega dolga in razdelitev na štiri plačilne obroke, ki zapadejo koncem 9., 12., 15. in 18. meseca. V tej obliki izgleda stvar čisto nedolžna, vendar vemo, kaj bi bila neizogibna gospodarska posledica moratorija. Nič nam bi ne pomagalo, da je to samo delni, ali fakultativni moratorij, obsodba inozemstva bi sledila neizprosno.

Vse naše trgovske korporacije so se opetovano in najodločnejše izjavile proti takim eksperimentom z našim inozemskim kreditom. Zahtevamo od finančnega ministra, da drži dano besedo in ne podleže mahinacijam čaršijske špekulacije.

domovini ljut strankarski boj. Najbolj pereče je vprašanje razdelitve Slovenije v dve oblasti. Od različnih strani se opetovano pokrene to vprašanje, ki je v načelu že rešeno v ustavnem zakonu in ga bo mogoče izpremeniti samo potom njegove revizije. Stranke, ki so ta položaj ustvarile, so imele pred očmi celokupno ogromno državo in so smatrale tako solucijo za najbolj previdno. Ali sedaj izbijajo lokalni interesi s tako elementarno silo na plan, da je že smatrati delitev Slovenije za skrajno nesrečno potezo. Mi smo na tem mestu že parkrat poudarjali, da moremo priznati razdelitev Slovenije le s pridržkom in kvečjemu z ozirom na potrebe, ki z ožjega slovenskega stališča niso baš vidne, posebno ker se je treba ozirati na slovensko misijo napram Primorju in Koroški, ki zahteva čimvečjo enotnost slovenskega življa. Boj za in proti se nadaljuje, in upamo, da bo vendarle prišlo do takega sporazuma, da ne bodo oškodovani niti celokupni državni interesi, niti pravi interesi slovenskega ljudstva.

Odprava občinskih sodišč.

Na podlagi odločbe zakonodajnega odbora je ministrstvo za socialno politiko izdalo dne 3. decembra naredbu, da se naj poslovanje vseh občinskih sodišč za pobijanje draginje v naših pokrajinah ukine, in da naj ostanejo v veljavi le v Srbiji, kjer so občinska sodišča že poprej obstojala.

Trgovstvo in obrtništvo pozdravlja to izrečeno s polnim zadovoljstvom. Mi ne triumfiramo nad odpravo občinskih sodišč, ker se resno zavemo težav sedanjega splošnega gospodarskega položaja. Vsi naši boji proti tem izrednim sodiščem niso bili naperjeni proti kontroli proste trgovine in proti kaznivim oderuštva. Poudarjali smo vedno le, da nam taka sodišča ne garantirajo stvarnega postopanja, objektivnosti, neodvisnosti in nepristranosti, ker so v njih sedeli povečini strankarski šoviniisti, včasih celo demagogi, ki so že iz političnih in razrednih nasprotstev sovražni trgovstvu.

Mi smo zahtevali v vseh naših resolucijah in sklepih edinole to, da naj se spoštuje ustava, ki ne dovoljuje nikdar in pod nobenim pogojem izrednih sodišč. In ako smo dosegli njih odpravo, za kar je bilo treba dolgotrajne gospodarske in politične borbe, smo dosegli samo to, da se priznajo trgovskemu stanu enake pravice kot drugim državljanom, katerih kazniva dejanja sodijo redna sodišča. To in ničesar več nismo zahtevali in le to smo končno dosegli.

Naš stan, ki preživlja gotovo najbolj kritično in nemirno dobo, ki mu onemogočuje vsled svoje stalne spremenljivosti vsako realno kalkulacijo, je bil po prejšnji naredbi izdan demagoški napravi občinskih sodišč, da izlijejo nanj svojo jezo, ogorčenost in revoltiranost nad draginjo. Kronika naših konzumov je najboljše dokazala, da naš trgovci ni kriv draginje. Toda vladi ni šlo za to, da se pozitivno pobija draginjo s pozitivno zunanjo in notranjo trgovsko valutno, devizno in finančno politiko, da lje s komunalno politiko in drugimi

sredstvi, ki so bili vladi na razpolago. Obrnila je s to naredbo ogorčenost konzumenta ponovno proti trgovstvu, dasi je vedela, da ležijo vzroki velike draginje popolnoma drugje. Na tak način se pač ne da pobijati socialno zlo draginje. Uniči se lahko posameznike, pripravi se lahko ob ugled cel stan, bega ljudstvo, kali reden tok trgovskega prometa — končno pa le uvidijo najširši sloji, da se stvari s tem ni ustreglo. Bilo je že čas, da je tudi pri nas prodrla to izrečeno.

Neopravičeno naknadno vterjavanje ležarinske pristojbine pri carinarnici v Ljubljani.

Glavna carinarnica v Ljubljani je sredi novembra začela na podlagi razpisa generalne direktije carine v Beogradu št. 44.202 vterjati naknadno diference za povišanje ležarinske pristojbine za dobo od 26. maja do 10. avg. Pozvala je vse stranke, ki so v omenjeni dobi podale carinske deklaracije za carinjenje uvoznega blaga ter jim kratkomalo brez dokumentov in podrobnih informacij določila razne vsote v zlatu, katere imajo na ime ležarine plačati. Celotno je bilo pozvano nad 800 strank, katerim je bila predpisana ležarinska diference v znesku nad pol milijona dinarjev. Svoje postopanje je carinarnica utemeljevala s tem, da ni pravočasno prejela razpisa generalne direktije carine, št. 33.704 z dne 27. maja t. l. o povišanih ležarinskih taksah, ki je stopil že 26. maja v veljavo. Naknadno vterjavanje se je vršilo z vzklicom na paragraf 57 carinskega zakona, ki določa, da se smejo nepravilno ali napačno zaračunani zneski od strank tekom 6 mesecev računajoč od dne izvršenega carinjenja vterjati. Po preteku 6 mesecev pa je odgovorno za take pogoške carinske osebe samo.

Interesantno je, da ni nobena carinarnica v celi kraljevini predpisala naknadnega vterjavanja ležarine in, da se je to zgodilo samo na glavni carinarnici v Ljubljani. Trditve glavne carinarnice, da razpisa o povišanju ležarine ni pravočasno prejela, nikakor ne odgovarja resnici. Omenjena uredba je izšla že dne 26. maja v »Službenih Novinah«, ki so dne 28. maja prispele v Ljubljano in je bila na to v slovenskem prevodu že celo dne 4. junija objavljena v Uradnem listu št. 60. Razpis generalne direktije carine pa je prejela ljubljanska glavna carinarnica dne 3. junija in ga je zavedla v svojem vložnem zapisniku pod št. 15.480 in ne šele 10. julija t. l., kakor sedaj trdi. Ako torej carinarnica že ni na podlagi »Službenih Novin« postopala po novi naredbi, bi se bila morala vsaj po prejemu razpisa ravnati po določbah in zaračunati strankam postavno pravilno ležarino. Ako se carinsko osebje ni ravnalo po prejetih predpisih, zadeve krivda edinole upravo carinarnice, odnosno njeno carinsko osebje. Ker se mora itak vsaka deklaracija revidirati po revizorju in blagajniku, bi se bile morale premalo zaračunane ležarine gotovo odkriti. Po vseh teh naših ugotovitvah bi smela carinarnica vterjavati difference kvečje-

Zunanja politika.

Irska je dobila tisto svobodo, ki jo v britanskem imperiju uživajo dominijoni. S tem je zaključena stoletna borba za politično neodvisnost in prava državljanska vojska s kamioni, strojnici in infanterijo. Lloyd George si je postavil z rešitvijo irskega problema spomenik, ki ga uvršča med velike zgodovinske osebnosti Britanije. Proti koncu se je odločil za politiko spravljenosti in popuščanja ter je opustil načelo brutalne sile. V svoji globoki uvidevnosti je spoznal, da prihaja doba, ki prinaša potrebo mirnega sporazuma z irskim narodom. Že takrat, ko se je kljub važnosti washingtonske konference odločil, da ostane v Londonu, je bilo sklepati, da se pripravljajo za Anglijo važni notranjepolitični dogodki, in ko se je sporazum rodil, je vsa Evropa hitela, da izpove svoje priznanje in občudovanje nad tem zgodovinskim dogodkom. Odslej bo imela Irska priložnost, da v posesti širokih političnih svobod kot neodvisna država vodi samostojno svojo usodo, ker je njen stik s kraljestvom postavljen na podlago dominijona.

Dočim se vsi veselimo irske zmage, besni v Primorju obupna borba jugoslovenskega ljudstva za svoje naravne narodne pravice, kajti fašistovske organizacije so zažgale naš četrti narodni dom. Naši primorski rojaki morajo kot neme žrtve gledati, kako se ob pasivnem obnašanju vlade rušijo na sistematičen način temelji jugoslovenstva. Način tega boja je tak, da bide v obraz primitivnim načelom človečnosti, ker evropska velesila, ki se imenuje nositeljica tisočletne kulture, dopušča dejanja takega barbarstva, ki spadajo pred mednarodni forum. Mi pričakujemo, da bo jugoslovenska vlada vložila z ozirom na žalostni dogodek oster protest pri zvezi narodov in da bo zahtevala pravičen izrek razsodišča in njega izvršitev. Ako italijanska vlada ne more vršiti svojih upravnih in policijskih dolžnosti napram enemu delu svojih

državljanov, jugoslovensko ljudstvo v Julijski krajini zasluži, da se proglasi nad njim mednarodno varstvo, ki so drugi narodi že z uspehom nanj apelirali. Druga izhoda iz teh skrajno žalostnih razmer ne vidimo.

Notranja politika.

V Zagrebu so bile v nedeljo občinske volitve, ki so pokazale žalostno sliko našega notranjepolitičnega položaja in pričajo, da jugoslavija prezivlja težko krizo, kajti velika večina volilcev je povedala, da pod nobenim pogojem ne prizna ustavnega zakona in njegove koncepcije države. Na tem mestu smo že ponovno ugotovili, da se hrvatsko v nove razmere ne more vživeti ter dosledno vstraja na svojih zgodovinskih tradicijah, ki kategorično odklanjajo, da se nekdanja kraljevina Hrvatska parcelira na več oblasti in tako utone v enoličnosti velike države. Spor med Srbi in Hrvati je zavzel tak obseg, da vsebuje nevarnost za našo državno odgovornost in so ustvarili sedanjí položaj, niso mogli drugače storiti, ali postavili so si s tem močno opozicijo, ki je nevarna, ker temelji na političnih zahtevah množestvenih plasti ljudstva. Nam se zdi hrvatsko stališče pretirano, ker premalo upošteva celokupni položaj. Ako tudi trdi »Obzor«, da izid zagrebških volitev ni izraz antidržavnosti, ampak samo protest proti demokratski politiki, tega nočemo zanikati, ali podobno je ta, ker objektivni motrilec razmer vidi v tem nastopu le preveč negativnih stremeljenj. Na vsak način pa si mora vsaka vlada postaviti za glavno nalogo, da izmiri ljuti boj med hrvatskim in srbskim. Ta problem je gibal vse naše notranje politike, in bo njegova čimprejšnja rešitev hipoma ozdravila večino sedanjih neprikl.

Tudi v Sloveniji je politična slika neugodna. V dobi, ko je fašistovska zločinska strast upepelila četrti slovenski narodni dom, divja v ožji

mu za dobo od 27. maja do vstevši 3. junija, nikakor pa ne za poznejšo dobo in to za cela dva meseca do 10. avgusta t. l. Za te difference, ki so nastale samo vsled nerednega poslovanja carinskega osebja, ne morejo biti stranke odgovorne. Ako je državna blagajna vsled tega trpela škodo, naj jo minister predpiše k povračilu doticnim uradnikom. Nedopustno pa je, da bi se sedaj zahtevalo plačilo od trgovcev, ki so to blago že davno prodali, in nimajo nobenega krivca za škodo, ki bi jim zadela v tem slučaju.

Najbolj lamozno je, da se je predpisalo carinsko ležarino celo za blago, ki se je zacarinilo v vagonih na odprtem trgu, kjer je sploh vračunavanje ležarine izključeno, in pa za pošne pakete. Pošne pakete mora carinarnica zacariniti ex offio, po službeni dolžnosti, brez posredovanja strank. Uprava carinarnice bi morala torej skrbeti, da se zacarinijo paketi v ležarine prostem času in da ne nastane ležarina. Tako pa pustijo ležati pakete, ker je bila ravno v tisti dobi pasivna rezistenca carinskih uradnikov radi honorarjev za carinjenje paketov na vrhuncu, in trgovci ne samo, da ima škodo in izgubo, ker potrebnega blaga ne dobi pravočasno, marveč mora za nered na carinskopaketnem oddelku še po 6 mesecem plačati ležarino. To je pač vrhunec upravnega nereda!

Teh težav naših trgovcev noče nikdo videti, noben poslanec ne skrbi, da bi se ojačala kontrola poslovanja carinarnic. Pri takih razmerah, ko naraščajo vsepovsod trgovci samo nepotrebni in nerealni stroški, naj bo blago po ceni?

Kakor slišimo, je trgovska zbornica intervenirala brzojavno in z obširno vlogo v zadevi pri finančnem ministru in zahtevala, da se nadaljno vterjavanje ukine.

Pripominjamo le, da je vsa ta konfuzija nastala, ker ima finančno ministrstvo še vedno navado, da izdaja naredbe, ki stopijo v veljavo prej, predno jih dobijo izvrševalni organi v roke. Ako se je dal vpeljati razglasitveni rok 14 dni v drugih resortih, mislimo, da bi to šlo tudi v finančni stroki. Sicer pa je to predvideno v ustavi in čas bi že bilo, da se upravne oblasti tega enkrat držijo.

K vprašanju carinarnice v Ljubljani in na Teznem.

Z ozirom na naš članek v zadnji številki se nam piše od dobro informirane strani:

Kakor doznavamo, je južna železnica zavzela v vprašanju zgraditve carinskega skladišča v Ljubljani odklonilno stališče in je sporočila finančnemu ministru, da lanskoletni zahtevi ministrstva, da naj zgradi za glavno carinarnico obsežno car. skladišče kakor tudi pisarniško poslopje za urade glavne carinarnice, ne more ugoditi. Svoje stališče motivira predvsem s tem predlogom, da se je situacija pri glavni carinarnici v Ljubljani vsled premaknitve državne meje iz Logatca v Postojno bistveno spremenila. Medtem, ko so popreje pri naši carinski ekspozituri v Logatcu blago samo nakazovali k carinjenju v Ljubljano, obstoja sedaj gl. carinarnica na Rakeku, ki vrši vse carinske posle v uvoznem in izvoznem prometu. Tudi je vsled izboljšanja železniškega prometa prenehal avtomobilni promet iz Trsta, ki se je carinilo v Ljubljani. Dalje se je izdatno pomnožilo osebje ljubljanske carinarnice, da se lahko sproti obvlada posel.

Južna železnica trdi, da sedanje skladišče, ki je glavni carinarnici na razpolago za navadni normalni promet, popolnoma zadostuje in tudi ni nikdar z blagom prenapolnjeno. — Vsled tega tudi ne vidi pravega vzroka, da bi se moralo graditi novo skladišče. Pač pa priznava obratno ravnanje južne železnice, da so uradni prostori carinarnice popolnoma nezadostni in nepripravljeni, da pa v tem oziru ni ona vezana, da bi za

carinski urad gradila posebno poslopje, za katerega nima nobenega krivca. —

Kakor vse kaže, ni izgleda torej, da dobimo v Ljubljani v doglednem času primerne pisarniške prostore za carinski urad. Edina praktična rešitev carinsko-skladišnega vprašanja bi torej bila, da se ustanovi delniška družba, v kateri bi se soudeležila tudi južna železnica, ki bi zgradila carinsko skladišče in carinsko uradno poslopje, ki bi se potem dalo državi v najem. Vzglade za tako rešitev vprašanja imamo v Zagrebu, Celju, Osijeku itd.

Na Teznem je južna železnica vse pripravila za nameščenje carinske ekspoziture in ko je obvestila o tem mariborsko carinarnico, se je začela carinska uprava izgovarjati s tem, da nima za dotiranje ekspoziture dovolj personala in da vsled tega ne more aktivirati ekspoziture. Pozneje pa je stavila carinarnica nove zahteve in sicer, da naj bi se razen uvoznega tudi vse izvozno blago carinilo na Teznem. V ta namen bi morala železnica zgraditi rampe, posebno, ker se med izvoznim blagom nahajajo tudi živinski transporti, katere treba komisijonel pregledati ter zdravstveno stanje potrditi. Tudi bi se moral državni živinozdravnik iz Maribora redno voziti na Tezno, da bi vršil veterinarski pregled živine. Carinjenje izvoza pa se vrši sedaj splošno zadovoljivo v Mariboru in ne povzroča nobenih izrednih prometnih zaprek in ni nobenega povoda, da bi se v bodoče moralo vršiti na Teznem.

Iz celega dosedanjega razvoja vprašanja carinske ekspoziture na Teznem, ki je za Maribor izredno važnega pomena, vidimo, da si železnica in carinarnica drug drugemu delajo težkoče, s katerimi onemogočujejo, da bi naše trgovstvo prišlo kočečno do cilja. Enkrat je vzrok pomankanje osebja, drugič zopet vozna rampa, tako, da imamo skoro vtis, da so gospodje cariniki v Mariboru zainteresirani na tem, da na Teznem ni ekspoziture in da jim morajo stranke za carinjenje plačevati mastne dnevnice, poimno in druge stroške, kar bi vse odpadlo, ako bi se aktivirala železniška ekspozitura.

Vsekakor jasno je, da se vsi trudijo, da bi se razmere na naših carinarnicah, ki so predmet upravičene kritike in resnega ogorčenja naših trgovskih krogov, ne zboljšale. Ali res ministrstvo trgovine in industrije v Ljubljani ne more s svojim vplivom doseči, da se ta vprašanja enkrat kočečno veljavno uredijo? Vsakodnevne pritožbe v časopisu dokazujejo dovolj, kakšne torture trpi naše trgovstvo pri sedanjih razmerah pri zacarinjevanju.

Vprašanje železniških vagonov.

Vsled rastoče izvozne konjunktore, posebno v Italijo, je postal v zadnjih mesecih odток naših vagonov, posebno odprtih, v inozemstvo zelo močan. V tuzemskem prometu pa se množi število defektnih voz z vsakim dnem in popraviljanje voz v železniških delavnicah ni v nobenem razmerju z dnevnim prirastkom defektnih vozov. Medtem ko en popravljen voz zapusti delavnico, je postalo tri do pet drugih voz defektnih.

Kritične posledice tega režima so se ob nastopu zime pokazale povsod, posebno pa pri naših premogovnikih, katerim je naenkrat začelo primanjkovati vagonov za prevoz premoga. Premog se je moral depozirati in delo v rudnikih je zastajalo. Na vsestranske intervencije je centrala za razdelitev vagonov v Zemun izdala prepoved dostavljanja vagonov za izvoz lesa in drv ter zaukazala postajam, da morajo predvsem kriti potrebe odprtih vagonov za premogovnike. Ta naredba je izvoznike lesa in drv jako neprijetno zadela in posamezne tvrdke so skušale iz Italije dobiti vagona za prevoz svojih pošiljatev. Namesto, da bi bilo vozovno vodstvo v Trstu odsto-

pilo del razpoložljivega parka našim ravnateljstvom, da jim enakomerno porazdeli med vse iteresente, je dalo vagona samo nekaterim tvrdkam na razpolago. Tako postopanje se nam zdi z ozirom na sklepe dolgotrajne portoroške konference jako čudno in naše železniške oblasti nanj ne smejo pristati, ker dajo s tem Italijanom monopol na ves izvoz.

Železniško ministrstvo izdaja v zadnjem času skoro vsak dan druge predpise glede uporabe voz, posebno v prometu z inozemstvom. Te naredbe so tako obširne, da jih večina postaja v detaljih ne pozna; vsled tega se mora mnogo transportov, ki prihajajo iz območja državnih železnic na mejo ali pa na prehodne postaje južne železnice pretvoriti, kar je za stranke zvezano z velikimi neprilicami, zamudo časa in stroški. Stranke se začudeno vprašujejo, zakaj dotični vagon ne sme dalje in se hudujejo, zakaj jim nakladalna postaja ni dostavila pravih vagonov in ne morejo na primer razumeti, da gotovi vagoni, vsled tega, ker še niso prepisani ali pa ker so označeni kot last srbskih državnih železnic ne smejo v inozemstvo. Ogorčenje strank raste in dnevno vidimo take konflikte na obmejnih kolodvorih, posebno v Mariboru, ko morajo stranke prekladati živino, ali pa v Sisku in Čakovcu, ko morajo prekladati žito iz odprtih v zaprte vagona. Trgovski promet trpi vsled tega veliko škodo, ker ni nikdar sigurno, ali bo danes naložen vagon, ko pride na mejo, smel v inozemstvo ali ne.

Splošno se izraža želja, da naj spravimo ravnovesje v trgovsko bilanco. Omenjali smo že, da je naš izvoz, ki obsega predvsem agrarne in šumarske produkte, voluminozen in je zanj potreba mnogo več vagonov kot za naš uvoz. Sedaj pa pridejo te neverjetne šikane in predpisi glede uporabe posameznih vrst vagonov, ki napravijo ves izvoz iluzoren.

Vagonska mizerija se z diktati ne da rešiti; to je gotovo. Edina pomoč je, da naše delavnice začnejo tako delovati, da bo dnevno več vagonov popravljenih kot jih postane defektnih. Mi imamo statistično ogromen vojni park, katerega dobrih 60 odstotkov je pa za promet mrtvih, neuporabnih. Leta 1919 smo se borili za delavnico v Dravljah, da bi tam v bivši vojaškoželezniški delavnici popravljali vagona. Prišel je slovit polkovnik Vašič in je s pomočjo vojnega ministrstva onemogočil delo. Material je izginil v vse štiri vetrove sveta in kočečno je delavnica k sreči pogorela.

V investicijskem programu notranjega posojila je bila za Slovenijo predvidena zgradba železniške delavnice v Ljubljani. Posojilo je že davno podpisano, vagonska kriza je vsak dan bolj akutna, toda o zgradbi delavnice se ne sliši več ničesar. Od daja se pač stavba inšpektorata, enako ali še bolj važne delavnice pa po naši vednosti in informacijah še niso bile razpisane.

Potrebna je nujna pomoč. Državnoželezniška delavnica se bo mogla uveljaviti šele čez pol leta in zato je potrebno, da se predtem vsa naša industrijska podjetja angažira za to delo. Od tega je odvisna rednost našega notranjega blagovnega prometa, od tega je odvisna potencia našega izvoza in posredno stanje našega celokupnega gospodarstva.

Zato prosimo vse merodajne činitele, posebno pa pokrajinsko upravo in trgovsko zbornico, da storijo vse potrebne korake, da se organizira pozitivna odpomoč proti vedno rastoči vagonski mizeriji, ki uničuje promet in povzroča korupcijo in nered v našem gospodarstvu.

Novi italijanski carinski tarif.

Italijanska trgovina in industrija se bori za celo leto z težkimi krizami, ki bi zamogle povzročiti splošen polom na gospodarskem polju. Med dno gibanje, ki se je razširilo po celi Italiji, težkoče pri dovozu premoga

in živil, kakortudi nezdrave politične razmere v državi, so v glavnem vzrok tega težkega položaja. Med merami, katere je podvzela italijanska vlada za sanacijo teh razmer, je v prvi vrsti omeniti novi carinski tarif, ki je obenem velikega pomena za našo trgovino.

Novi italijanski carinski tarif je stopil v veljavo s 1. VII. 1921, ne da bi bil prej predložen italijanskemu zakonodajnemu odboru, ki naj bi o njem debatiral in sklepal. Italijanski strokovnjaki sami trdijo, da je novi tarif skoz in skoz zaščitnega in ponajveč uprav proaktivnega značaja. Naš list je o tem že poročal v dopisu o odpovedi francosko-italijanskega trgovinskega dogovora. Omenili smo tedaj, da je bila Francija ravno radi tega, ker je novi italijanski tarif vsled novega zaščitnega značaja naperjen v prvi vrsti proti uvozu francoskih izdelkov, primorana odpovedati trgovinski dogovor z Italijo, ker bi sicer italijansko blago uživalo v Franciji vse dobrote izhajajoče iz predmetnega trgovinskega dogovora, medtem, ko se v Italiji carini blago francoskega izvora po istem tarifu, kakor nemško blago.

Kakor po starem, tako se tudi po novem tarifu plačuje carina pri veliki večini postavk po teži. Celotno pri onih postavkah, pri katerih se glasom tarifa pobira carina od vrednosti (n. pr. za etrova olja in esence, alkaloidi in njih soli, sintetične dišave), odloča vendar le teža, ker je vrednost, kojo se mora vzeti za podlago pri carinjenju po vrednosti postavno določena in sicer po kilogramih. Novi tarif je sicer mnogo bolj obširen nego je bil prejšnji, pri tem pa je zelo nejasen in zamotan.

Pri neprestanem osciliranju ne samo italijanske valute, v kateri je plačati carino, ampak še bolj naše valute, v kateri mora naš trgovec in izvoznik kalkilirati cene, je pri carinjenju po teži, primerjanje vrednosti predmeta z njegovo carinsko obtežitvijo jako težko. In vendar bi se moralo pri natančnem zaračunavanju carinskega bremena vzeti to razmerje za podlago. K temu se pridruži še dejstvo, da sta obe valuti ne samo absolutno, to je v razmerju k zlatu, ampak tudi v medsebojnem razmerju podvržene neprestanemu izpremenjavanju. Temu izpremenjavanju sledijo tudi cene blaga v Italiji in Jugoslaviji. Toda izpremenjavanje cen blaga zaostaja daleč za izpremenjavanjem valute. Oscilacije valute so mnogo večje nego one cen blaga. Za kalkulacijo je pri teh razmerah najbolje, da se vzame kot podlago ceno blaga v jugoslovanski valuti ter da se jo primerja s carinsko obtežitvijo, kojo naj se tudi preračuna v našo valuto. Pri kalkulaciji naj se vzame v poštve istodnevne cene, t. j. cena blaga za isti dan in tečaj, kojega bo kotirala lira istega dne na dunajski borzi.

Ker ima italijanski carinski tarif še druge posebnosti, bomo v eni prihodnjih številkih navedli predmete, ki pridejo v poštev za naš promet z Italijo. Navedli bomo carinske postavke, ter modus njih uporabe, da s tem omogočimo našim trgovcem kalkulacijo, potrebno pri izvozu iz Jugoslavije v Italijo.

Boj proti krošnjarstvu.

V zadnjem času je čuti vedno več pritožb iz krogov producentov in tudi konsumentov, da je krošnjarstvo pri nas zavzelo pretiran obseg in da se pod krinko krošnjarstva skrivajo različne nedopustne manipulacije, kot volunstvo, krađne itd., tako, da bi bilo treba to obliko trgovskega prometa naravnost ukiniti. V tem listu smo že svojčas obravnavali pravno stran krošnjarstva in se moramo danes vrniti k temu vprašanju, ker je vedno bolj aktualno in imamo baš sedaj, ko stojimo pred redakcijo novega obrtnega zakona, priložnost, da izpregovorimo jasno besedo. Trgovske organizacije so se dozdaj vse izjavile za odpravo krošnjarskega obrta. Za to stališče so bile merodajne

zlorabe, ki so s krošnjarstvom vedno bolj v zvezi. Posebno iz štajerskih delov Slovenije prihajajo venomer pritožbe, da hrvatski in bosanski krošnjarji v vedno večjem številu nadlegujejo občinstvo in so postali ponekod, kot v ptujskem okraju, naravnost šiba za prebivalstvo. Ker je bilo na Hrvatskem krošnjarstvo ukajeno, se vsi ti elementi selijo k nam, ter po zanesljivih informacijah tvorijo s svojim hujšakajočim nastopanjem nevarnost za državo samo.

Krošnjarstvo je tako primitivna oblika trgovskega prometa, da jo moremo pripoznati samo v redko naseljenih, ubožnih, goratih pokrajinah, kjer se trgovcu ne izplača, da bi se stalno naselil, ker ima pri stalnem obratovališču premalo odjemalcev. V takih razmerah se krošnjarstvo mora razviti in je to le v korist prebivalstva, ki se mu nudi s tem priložnost, da si od časa do časa brez izgube časa pokrije gotove manj važne potrebščine, kot nekatere galanterijske izdelke. Ta upravičeni obseg pa je krošnjarstvo pri nas daleč prekoračilo, kar najbolj dokazuje odpor prebivalstva proti krošnjarjem. Omenimo samo, da so baš nekatera okrajna glavarstva morala v interesu občinstva zahtevati utesnitev tega trgovskega obrta. Protest trgovskih organizacij je bil le sekundarnega pomena pri tem. Z ozirom na orisani položaj je ljubljanski oddelek ministrstva trgovine in industrije naložil v posebni okrožnici podrejenim političnim oblastem, naj postopajo pri izdajanju krošnjarskega patenta skrajno previdno ter naj izdajajo vnaprej krošnjarska dovoljenja samo povsem zanesljivim osebam. Ministrski oddelek je tudi opozoril na vse možnosti, v katerih se lahko odreče vizum tujim krošnjarjem.

Ker podeželne trgovske organizacije v mnogih primerih niso poučene o pravnem značaju krošnjarstva in o njegovem razmerju napram drugim sorodnim obrtom, hočemo v naslednjem podrobnejše obravnavati vse podobne pojave obrtnega reda in izven njega. Obrtni red izhaja s stališča, naj ima vsak obrt redno stalno obratovališče, kar je razvidno iz §§ 11, 40, 41, 43 o. r. Ako izvzamemo tiste primere, v katerih obrt že po svojem posebnem značaju ne more imeti stalnega obratovališča, je prodaja izdelanega blaga vezana na stalen obrtni prostor. Zakon dopušča izjemo samo v § 60, 2. in 5. odstavek o. r., po katerem smejo tamkaj navedeni obrtniki prodajati svoje izdelke od hiše do hiše. Izvzemši to določbo, smejo na ta način obratovati samo tiste osebe, ki so glasom krošnjarskega zakona k krošnjarstvu upravičene, kar izrecno povdarja § 60, 1. odstavek o. r. Pravilo tvori torej krošnjarstvo v zmislu krošnjarskega patenta, izjemo pa krošnjarstvo v okviru obrtnega reda. Pravzaprav je samo pravno razlika med obema vrstama obrta; dejansko in v ekonomskem zmislu pa bi bilo obe panogi šteti med potovalne obrte. V zmislu obrtnega reda smejo producenti izdelkov poljedelstva in gozdarstva, kot mleka, jajc, sadja, zelenjave, naravnih cvetic, medu, perutnine in lesu, ki služijo dnevnim potrebam, to blago prodajati od hiše do hiše ali na cesti. K tej prodaji so upravičeni tudi pooblaščenči proizvajalcev in pa legitimni trgovci. Izrecno izključeni so od te prometne olajšave opojne pijače in jesih. Vendar sme v posameznih občinah politična deželna oblast iz sanitarnih razlogov ali iz ozirov tržne policije na predlog pristojne občine, ki pa mora najprvo zaslišati udeležence obrtniške zadruge, prepovedati to prodajo za gotove predmete in za gotovo časovno dobo, po potrebi z omejitvijo na posamezne dele občine.

Za presojo krošnjarstva v širšem zmislu besede je važna nadalje določba § 60, 5. odstavek o. r., po kateri sme obrtna oblast v posebno važnih primerih po zaslišanju dotičnih zadrug za dobo do treh let in proti preklicu dovoliti manjšim obrtnikom, ki stanujejo v dotičnem okraju, da smejo v svrhu izboljšanja eksistence

prodajati svoje lastne izdelke v okolišni občini, kjer je stajališče njihovega obrta, od hiše do hiše. V ta namen se izdajajo posebne uradne legitimacije, in sicer po ena legitimacija za posameznega obrtnika, ki pa se lahko glasi tudi na gotove člane rodbine ali namestnika, ki ga je vnaprej navesti.

V zvezi s tem bi bilo omeniti določbo § 60 a o. r., po kateri je prepovedana prodaja kruha in drugih pekarskih izdelkov od hiše do hiše ali pa na cesti razven v ravno kar navedenem primeru, da se je izdala posebna uradna legitimacija in v primerih, kjer velja krošnjarski patent. Dostavljanje kruha na pekarske odjemalce je dovoljeno samo po naročilu in sme dostavljati obrtnik sam, njegovi svoji ter njegovi pomožni delavci. Pri vseh teh opravilih se ne smejo uporabljati otroci pod 14 leti, ter obrtna oblast tudi lahko omeji ali prepove uporabo žensk pod 18 leti.

Zdelo se nam je potrebno, da najprej obrazložimo pojem krošnjarstva, kot ga predvideva obrtni red, in ki se ne krije z običajnim pojmom, ki je reglementiran v krošnjarskem patentu in ki ga tudi ljudstvo dosledno rabi v zadnjem zmislu. Prihodnjič bomo obravnavali pravo krošnjarstvo ter današnja izvajanja hočejo samo doprinesiti k razčiščenju pojmov. Opozorjamo naše manjše trgovce, da sledijo tem člankom, ker vemo iz izkušnje, da je poznanje pravne podlage krošnjarstva še malo razširjeno ter je baš sedaj, ko prehajamo k izenačenju obrtnega zakona, da v vseh teh vprašanjih vlada soglasnost naziranja. Proti navedenim oblikam nepravlega krošnjarstva po našem mnenju ne bo mnogo pomislekov, ker večinoma služijo resničnim potrebam prebivalstva ter trgovstvo pri tem ni premočno prizadeto, predvsem na deželi, tembolj pa bomo morali nastopiti za odpravo pravega krošnjarstva, ki ga hočemo obravnavati prihodnjič.

Razvoj železniškega omrežja v Sloveniji.

(Nadaljevanje.)

Vse je napeto pričakovalo velikih dogodkov. Pajavljale so se različne kombinacije. Med njimi tudi projekt podžavljenja južne železnice, kar bi bilo cel prometni režim naših krajev precej spremenilo. Povod je bil že dan, kakor omenjeno, radi vednih finančnih težkoč, in bilo je ravno v dobi, ko se je presiralo vprašanje za delitev prometnega knjigovodstva za avstrijsko in ogrsko omrežje. Po dualizaciji avstro-ogrsko državno železniško družbo, je ostala južna železnica edino skupno železniško podjetje v monarhiji in ogrsko vlado je ta skupnost bodla v oči. Konec akcije za delitev knjigovodstva obeh mrež pače šele v l. 1889. Ker je z letom 1895 nastajala šele doba, da sme država odkupiti železniško podjetje, je torej koncem 1888 začenzalo onih zadnjih sedem let, ki so bila merodajna za določitev odkupne cene. Toda konkretne forne pod žavljivalni poskus pri južni ni dobil, ker so bila druga še bolj pasivna podjetja na vrsti.

Rudolfova železnica.

Prve težnje zvezati avstrijsko rudarsko industrijo z glavnimi progami monarhije datirajo že iz leta 1852. Okrog leta 1860 so dobile te težnje toliko konkretnejšo obliko, da so se začele tvoriti posamezne krajevne skupine interesentov in dve leti pozneje je predložil dr. Jakob Kompas podžupan v Steyru, projekt za zvezno železnico med Elizabetino progjo in južno železnico, s konečnimi postajališči Anize in Welsa ter Brucka na Muri. Načrt je Kompas tekom prihodnjega leta na podlagi novih iniciativ izpopolnil. Nato so se vprašanja lotila trgovske zbornice vseh alpskih dežel, med njimi tudi goriska in tržaška in sprejele istočasno projekt za trasiranje nove železniške zveze z gornjega Podonavja direktno k Adriji na progjo Haag-Ljubno-Beljak-Videm. Na poziv Koroške trgovske bornice se je vršil na to 16. decembra 1864 v Celovcu občni zbor vseh interesentov,

ki je izvolil kot delegata za nadaljno pogajanje glede omenjenega železniškega vprašanja kneza Jož. Colloredo-Mannsfelda. Pogajanja, med katerimi si je vlada pridržala za slučaj, da se stavba linije uresniči, da bi se ta progja imenovala cesarjevič Rudolfova železnica, so trajala cele dve leti. Konečno so dobili dne 11. novembra 1866. l. knez Colloredo Mannsfeld, grof Lodron, grof Gleispach, baron Kalchberg, vitez Tschabuschnigg ter Jurij Aichlinger koncesijo za stavbo proge Sant Valentin preko Steyra, Hfiava, Rottenmana, Sv. Mihaela in Judenburga, Brež, Launsdorfa in St. Vida do Beljaka s stransko progjo St. Vid-Celovec na dobo 90 let. Država je jamčila 5 % letnega čistega dobička od uporabljenega delniškega kapitala in letne kvote za amortizacijo investicijskega kapitala. Dne 21. novembra 1866 je cesar odobril prošnjo, da se v svrhu takojšnjega začetka stavbe dovoli koncesionarjem 5 milijonov fl. državnega posojila in 12. decembra je bila sklenjena zadevna pogodba z vlado. Nato se je 20. decembra 1866 konstituirala delniška družba Rudolfove železnice. Komaj se je bližal prvi del proge svoji dovršitvi, so že koncesionarji z zakoni z dne 17. junija 1868 ter 9. julija 1868 dobili koncesijo za razširjenje omrežja na severu, iz St. Mihaela do Ljubna in za podaljšanje proge proti jugu, t. j. za stavbo gorenjske zveze Trbiž-Ljubljana. Na Koroškem je bila takrat progja južne železnice dograjena leta 1863/64 od Maribora do Beljaka. V naslednjih dveh letih sta bili otvorjeni progji St. Vid-Celovec sredi aprila 1869 in 14. decembra 1870. gorenjska progja v Trbiž. Manjkala je torej še zveza Beljak-Trbiž in ta hiba je bila toliko občutnejša, ker je mirovna pogodba z l. 1867 določila mejo skoro tik Trbiža. Z zakonom št. 144 z dne 25. novembra 1871 je dobila družba koncesijo za zvezo Beljak-Trbiž, torej pet dni po otvoritvi zveze preko Pustertala na Tirolsko. V dveh letih je bila dograjena zveza Beljaka s Trbižem in dne 25. novembra 1873 oddana javnemu prometu. Družba Rudolfove železnice se je medtem pogajala za Salzkammergutsko železnico do 1875. Finančno stanje pa se je vsled intenzivnega razširjevanja omrežja, deloma tudi vsled borzne krize vedno slabšalo, dohodki omrežja, ki se je raztezalo po dolinah, kjer se je šele polagoma zacenzala probujati industrijska podjetnost, niso zadoščali niti za obrestovanje stavbenih investicij. Zveza z Adrijo, ki bi bila morda lahko pravočasno rešila finančna podjetja, se je vedno zavlačevala.

(Dalje prih.)

Žganjarski kotli.

S 1. septembrom t. l. so stopili v veljavo novi predpisi o kontroli izdelovanja, prodaje in posesti žgalnih priprav. Ker ima mnogo naših čitateljev opraviti z žganjarskimi kotli, bodisi kot prodajalci, bodisi kot posestniki istih, mislimo, da ne bo odveč, ako jih opozorimo na te nove določbe, posebno, ker se novi predpisi v marsičem znatno razlikujejo od starih predpisov in so tudi sedanje kazni zelo občutne.

Novi predpisi o kontroli glede žganjarskih kotlov razlikujejo tri strogo ločene vrste strank, ki so postavljene pod finančno nadzorstvo. 1. izdelovalce 2. prodajalce, 3. posestnike žgalnih priprav.

V naslednjem hočemo pojasniti, kakšne dolžnosti ima vsaka izmed teh treh vrst kontrolnih strank.

1. Izdelovalci žgalnih priprav.

Kdor izdeluje žgalne priprave je zavezan:

1. vrezati na žgalnem kotlu svoje ime in bivališče ter svojo zaporedno fabrikacijsko številko dotične žgalne priprave;
2. prijaviti izdelavo in prodajo vsake žgalne priprave ali njenega posameznega dela najkasneje v 48 urah po izdelanju ali prodaji pristojnemu oddelku finančne kontrole;
3. voditi posebno beležnico, kontrolnik o izdelanih in prodanih žgalnih pripravah in
4. skrbeti, da se pečati na žgalni pripravi, ki jih nadela finančna kontrola, ne poškodujejo.

Za izdelovalca žgalnih priprav se pa ne smatra le tisti, ki te priprave obrtoma izdeluje, temveč vsakdo, ki, četudi samo enkrat, izdelava žgalno pripravo zase ali za druge.

Izdelovalec mora vrezati na kotlu (ne na kapi) svoje ime, ne pa morda imena trgovca z žganinami pripravami, ki je priprave za prodajo naročil. Kjer pa želi trgovec z žganinami pripravami, da se vreže na pripravi tudi njegovo ime, gotovo ne bo zadržka, če se to ime vreže poleg izdelovalčevega imena z označbo, kdo je pripravo izdelal in kdo jo je naročil.

Izdelavo in prodajo žgalne priprave ni prijavljati le, če se izdelava ali prodaja celotna priprava, temveč tudi takrat, če se izdelava ali prodaja njeni posamezni deli. Pri običajnih kmetijskih žgalnih pripravah so to: kotel, kapa in hladilne cevi. Opozorjamo posebno na hladilne cevi, katerih izdelave in prodaje doslej ni bilo treba prijavljati, izza 1. septembra t. l. pa je to izrecno predpisano.

Prijava o izdelanju žgalne priprave mora obsežati:

1. ime in bivališče izdelovalca;
2. zaporedno fabrikacijsko številko žgalne priprave in
3. dan, ko se je žgalna priprava izdelala in

4. dele, iz katerih sestoji.

Prijava o oddaji (prodaji) žgalne priprave mora obsežati:

1. ime in bivališče izdelovalca;
2. ime in bivališče kupca;
3. zaporedno fabrikacijsko številko žgalne priprave;
4. dele, iz katerih sestoji oddana žgalna priprava in
5. dan oddaje ali prodaje.

V kontrolnik o izdelanih in prodanih žgalnih pripravah vpisuje izdelovalec:

1. zaporedno fabrikacijsko številko žgalne priprave;
2. dan, ko je žgalno pripravo izdelal;
3. dele, iz katerih sestoji dotična žgalna priprava (kotel, kapa, hladilne cevi itd.);
4. dan, ko je žgalno pripravo prijavil pristojnemu oddelku finančne kontrole;
5. dan, ko je žgalno pripravo prodal;

6. ime, poklic in bivališče tistega, ki je žgalno pripravo kupil ali sploh prevzel, in

7. dan, ko je obvestil pristojni oddelek finančne kontrole o prodaji ali oddaji.

Tiskovine za »kontrolnik« izdaja proti povračilu nabavne cene pristojni oddelek finančne kontrole.

Kdor hoče izdelovati žgalne priprave, se mora torej pravočasno prijaviti pri finančni kontroli, da dobi predpisani kontrolnik.

Vsako žgalno pripravo (kotel, kapa in hladilne cevi), ki jo prijavi izdelovalec, mora oddelek finančne kontrole takoj uradno zapečatiti. Izdelovalec, odnosno pozneje kupec (trgovec ali posestnik) pa je odgovoren za to, da se pečati ne poškodujejo ali odstranijo.

Kontrola se je torej v tem oziru zelo poostrila, ker dosedaj se ni pečatilo nič drugega, nego kapa in še ta le pri onih, ki so prijavili, da bodo kuhali žganje, t. j. pri podjetnikih žganjarne.

Za izdelovalce žgalnih priprav je tudi važno še to, da sme finančni minister radi lažje kontrole predpisati, v katerih oblikah se smejo v bodoče žgalne priprave izdelovati. Te pravice se pa finančni minister doslej še ni poslužil in se je morda tudi ne bo.

Oddaja zakupa soli.

Pol leta je že preteklo, odkar je monopolna uprava zaprla trgovcem mejo za uvoz soli. Zaloge, ki so jih imeli, gredo polagoma h kraju in vse trgovstvo se začinja resno vpraševati, kako se bo razvila situacija, ko pridejo zaloge. Pri zaprtju mej se je govorilo, da ima naša monopolna uprava ogromne kontingente soli iz Nemčije že na potu, dalje demobilizacijsko sol v Afriki, v Solunu, končno, da je državna solarna v Kreki v Bosni v polnem obratu in da se bo

njena produkcija znatno povisala ter da se dela na solarnah v našem daljnemstvem krmorju. Po poročilih monopolne uprave je bila situacija nad vse sigurna in zato je zantevala od finančnega ministra prepoved, da bi trgovci nadalje uvažali sol iz inozemstva.

Ministrstvo je končno tej zahtevi ugodilo, in uvedlo produkcijski in trgovski monopol na sol. Napravilo se je pokrajinsko stovarišče soli za Slovenijo v Ljubljani, ki pa nima niti ene vreče soli v zalogi. Mesece že čaka na avizirane solne transporte iz Kreke, toda soli ni in je ni. Pošilja se urgence, brzojavke, toda efekt je vedno isti, soli ni.

Najprvo se je obljubovalo, da bo monopolna uprava takoj po zaprtju mej razpisala konkurz interesentov-trgovcev za oddajo glavnin zaloga soli, ki jih je imelo biti v Sloveniji 12. Dosegal pa k razpisu ni prišlo in niti pogoji niti način oddaje glavnin solnin zaloga ni znan, dasi je že skrajni čas, da bi bila stvar v poimnem tiru.

Tudi ni prav nič poskrbljeno za industrijsko sol. Solarne v Kreki same se z denaturiranjem ne pečajo, stovarišče v Ljubljani nima nikake zaloge, dasi je poraba soli v naših industrijskih, obrtnih in kemičnih podjetjih precej znatna.

Ker naša snujoča se pokrajinska direkcija monopolne uprave nima na centralno nobenega vpliva, je nujno potrebno, da se za stvar zavzame oddelek ministrstva za trgovino in industrijo in trgovska zbornica, da se razpiši zakupov soli izvršijo in da dobimo zopet dovoljne količine soli v zalogo, predno bo prepozno.

Mi smo že svoječasno svarili, da naj se trgovskega monopola ne daje naši monopolni upravi, ker nimamo nobene garancije, da bo skrbela za pravilno in zadostno oskrbo naših pokrajin. V interesu javnosti bi nam bilo neljubo, da bi se to naše svarilo imelo uresničiti. Prometna lega Slovenije je taka, da bi bilo najbolje, da bi se za našo oskrbo potrebna sol določila od uvoznih kontingentov iz Nemčije, ki dohajajo deloma po železnici preko Avstrije k nam, ker je zveza z Bosno zelo nepraktična in neredna.

Narodno gospodarske zadeve.

Trgovina.

Nova pooblaščenca trgovinska agencija. Ministrstvo trgovine in industrije je odobrilo ustanovitev pooblaščenca trgovinske agencije naše kraljevine v Koppenhagenu. Sef te agencije je g. Branišlav Djurid iz Novega Sada.

Dobava soli. Dobavo soli je vzela v Sloveniji v roke »Pokrajinska monopolna direkcija v Ljubljani.« Trgovcem se stavijo na željo oferte, iste se glase proti vplačilu pri naročilu blaga v naprej, dobavni rok 14 dni! Ko poteče dani rok 14 dni, urgiraš pismeno, ne dobiš odgovora, če telefoniraš, se ti odgovori, da pred ponovnimi 14 dnevi o dobavi niti misli ni treba! To so lepe razmere v trgovski praksi, kadar prevzame država trgovino! Največji konzum za sol je sedaj, pa nikjer solil! Ima vremena, samo da si denar založil, čakaj! — Kaj bi rekla davčna uprava, če bi trgovec tako davek plačeval, ko bi na ponovne opomine rekel: še za misliti ni, da bi v doglednem času plačal davek!

Monopolna taksa za cigaretni papir, petrolej in sol. Minister za finance je odredil z odločbo z dne 1. septembra 1920., št. 3783, monopolno takso po 1600 dinarjev v zlatu za 100 kg cigaretnega papirja, z odločbo z dne 3. oktobra 1920., št. 3808, isto takso po 100 dinarjev v zlatu za 100 kg petroleja in po 50 dinarjev v zlatu za 100 kg soli. Te takse se računijo s 100%nim davkom, torej v razmerju 100 zlatih dinarjev za 200 dinarjev v bankovcih.

Cena za cigaretni papir. Uprava državnih monopolov naznanja, da bo prodajala cigaretni papir po sledečih cenah: 1. Zob knjižica 1 dinar; 2. cigaretni papir I. vrste, knjižica s 70 listi 0.60 din.; 3. cigaretni papir II. vrste, knjižica s 70 listi 0.50 din.; 4. cigaretni papir II. vrste, knjižica s 50 listi 0.40

din.; 5. cigaretni papir III. vrste, knjižica s 70 listi 0.40 din.; 6. cigaretni papir III. vrste, knjižica s 50 listi 0.30 d.

Nemške cene za lito železo. Združba nemških livarn in nemška zveza livarn sta zvišali prodajne cene zaenkrat za december za 50%.

Trgovska zbornica naše kraljevine na Dunaju. Iz Beograda se poroča, da je bila naša vlada naprosena, naj osnuje na Dunaju jugoslovansko trgovsko zbornico. Trgovski krogi so mnenja, da bo vlada dovolila ustanovitev te institucije.

Naša trgovinska agencija v Parizu. Minister trgovine in industrije je odobrilo osnivanje naše trgovinske agencije v Parizu.

Veliki vzorčni semenj v Bratislavi. V Bratislavi se bo vršil veliki vzorčni semenj med 9. in 16. junijem t. l. Ta semenj prirejajo češki industrijalci v zvezi s poljskimi tekstilnimi industrijalci.

Kolonijalno blago na Dunaju. Cene na Dunaju so v zadnjem času tako poskočile, da kupujejo ljudje le še najpotrebnejše predmete. Knj. stane 544—595 K kg, kava 2187—2730 K, slive v zabojih 790—850 K, čaj »Morning Congo« 3250 K, fižol 270 K, ječmenova kaša 410 K.

Industrija.

Industrija stekla v Daruvaru. V Daruvaru je začela poslovati tvornica stekla, ki izdeluje dnevno ca. 10.000 čet. m. steklenih plošč. Podjetje spada v sfero I. hrvatske štedionice.

Osješka tovarna sladkorja je končala letošnjo sladkorno kampanjo z jako ugodnim rezultatom; izdelala je 320 vagonov belega sladkorja, katerega kakovost prav nič ne zaostaja za češkim sladkorjem.

Važno za veleindustrije. Vse vrste stroje, vozove, cisterne, kotle, sesalke, cevi, rezervarje, nadalje železne konstrukcije za delavnice itd., izdeluje tvrdka »Tvornica strojeva i vozova d. d. L. Zieleniewski u Krakovu, Lavovu i Sanoku na Poljskem. Ta tvrdka je dobavljala vse potrebščine za zgradbo železnice bivši avstro-ogorski monarhiji in dobavlja te potrebščine sedaj poljski republikli.

Obrt.

Posvetovanje zastopnikov obrtnih društev se je vršilo pretečeno nedeljo v Celju. Sklenilo se je ustanoviti dve zvezi obrtnih društev in sicer eno za mariborsko in drugo za ljubljansko oblast. Ustanovil se je tudi obrtni svet, obstoječ iz devetih članov. Vanj so bili izvoljeni začasno sledeči gospodje: Jakob Zdravec, lastnik parnega mlinca, Središče. Ivan Rebek, ključavničar, Celje. Blaž Zupanc, brivec, Laško. Franc Novak, brivec, Maribor. Ferdo Primožič, mizar, Ljubljana. Ivan Polak, mizar, Kamnik. Josip Ambrožič, izdelovalec gredeš, Ljubno pri Radovljici. Filip Ogrič, zobotehnik, Novo mesto in Engelbert Franchetti, brivec, Ljubljana. Posvetovanja se je udeležil tudi minister dr. Kukovec.

Denarstvo.

Ljubljanske banke danes zaprte. Danes so banke za poslovanje s strančami zaprte.

Konzulat češkoslovaške republike v Ljubljani opozarja češkoslovaške državljane, lastnike obveznic avtonomnih dolgov Hrvatske, Slavonije, Slovenije, Bosne-Hercegovine in Dalmacije, da je bil popis imenovanih obveznic podaljšan do 31. t. m. Bližnja pojasnila daje interesentom konzulat.

Koliko znašajo ruski predvojni dolгови? Predvojni dolгови Rusije znašajo 4 milijarde zlatih rubljev, vsi dolгови od boljševiškega prevrata pa znašajo 12 tisoč 749 milijonov zlatih rubljev. Od teh odpade na Anglijo 6, na Francijo 5 milijard, ostanek pa na Zedinjene države.

Promet.

Nova železniška tarifa odgodena. Iz Beograda se poroča: V ministrstvu sabbračja je radi tehničnih težko odgodena izvedba nove železniške tarife na državnih železnicah, ki bi imela stopiti v veljavo 1. januarja prihodnjega leta.

Potovanja v inozemstvo. V zmislu odredbe ministrstva notranjih zadev se imajo omejiti potovanja v inozemstvo, katere imajo namen, da si potniki zase ali za druge nabavljajo v inozemstvu

stvari, katere običajno nosijo kot prilago s seboj, da bi se na ta način izognili plačanju carine ter s tem oškodovali državo. Vseled tega se odreja, da mora vsakdo, ki prosi za potni list ali vizum, priložiti potrdilo občine, kjer stanuje, iz katerega bo razvidno, zakaj mora dotičnik v inozemstvo in da je potovanje nujno potrebno. Namesto tega potrdila se v bolezenskih slučajih lahko predloži zadavno zdravniško izpoved. Brez takih potrdil se potni listi ne bodo izdajali.

Opustitev poštne nabiralnice Šmihel posta Žužemberk. S 15. decembrom 1921 se opusti poštna nabiralnica Šmihel, podrejena pošti Žužemberk. Od tega dne se uvrste kraji Šmihel, Klečel in Smarjeta v drugi selski dostavni okraj poste Žužemberk. Dostavitve pošte vsak ponedeljek, sredo in petek.

Nemčija zvišuje dosedanje poštne, telefonske in brzojavne pristojbine. Vlada bo s temi poviški pridobila 2 in pol milijardi letno za drž. blagajne.

Naznanila trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Dobava drv. Komanda Dravske divizijske oblasti v Ljubljani naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se bo sklenila dne 20. decembra 1921 ob 10 uri dopoldne pri divizijski intendanci v Ljubljani ter pri komandni vojnega okrožja v Celju in Mariboru direktna pogodba za dobavo drv za mariborsko in celjsko garnizijo. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani, pogoji pa pri divizijski intendanci v Ljubljani in pri vojnih okrožjih v Celju in Mariboru interesentom na vpogled.

Dobava loja. Ravnateljstvo Državnih železnic v Subotici naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se bo vršila dne 22. decembra 1921 pismena oteralna licitacija glede dobave 2.000 kg loja. Predmetni oglas in pogoji so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Prodaja praznih steklenic. Intendantsko slagališče Dravske divizijske oblasti naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani da se sklene dne 22. decembra 1921 ob 10. uri dopoldne v pisarni upravnika intendantskega slagališča v Ljubljani (Moste) neposredna pogodba za prodajo približno 20 tisoč praznih steklenic razne velikosti. Interesente se pozivljajo, da stavijo pismene z 2 dinarji kolekovane ponudbe ali da pridejo osebno. Pogoje, kakor tudi steklenice je moč dnevno vpogledati pri intendantskem slagališču.

Zamaški za steklenice. Neka tuja tvrdka ponuja 463.000 kom. zamaškov v obliki 20×23, 23×25 in 23×27 mm. Interesentom so naslov, cene in plačilni pogoji na vpogled pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

Prodaja svinjske masti za izdelovanje mila. Intendantsko slagališče Dravske divizijske oblasti v Ljubljani naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da prodaja 425 kg svinjske masti za izdelovanje mila. Dne 20. decembra t. l. ob 10. dopoldne se sklene neposredna pismena pogodba v pisarni Upravnika intendantskega slagališča Dravske divizijske oblasti v Ljubljani (Moste) za prodajo te masti. Interesente se pozivljajo, da stavijo pismene z 2 dinarji kolekovane ponudbe ali da pridejo osebno. Pogoje kakor tudi mast je moč dnevno vpogledati pri intendantskem slagališču.

Dobava, prodaja.

Nabava silicijobrončene žice. Direkcija državnih železnic kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Zagrebu razpisuje javen natečaj (licitacijo) za nabavo silicijobrončene žice, in sicer: silicijobrončene žice 3 mm za telefonski vod 24. 759 kg. Ponudbe, ki morajo biti pravilno kolkovane s kolkom za 20 dinarjev, naj se pošljejo najkasneje do dne 27. decembra 1921. ob dvanaestih po pošti ali pa naj se izroče osebno v ekonomskem oddelku te direkcije, soba št. 12.

Ponudna obravnava za prevzem slikarskih, plesarskih, parketarskih, pečarskih del in nabava zagrinjal. Dne 21. decembra 1921. ob enajstih bo pri

gradbeni direkciji v Ljubljani, Turjaški trg št. 1, II. nadstropje, v sobi št. 2. ponudna obravnava za prevzem slikarskih, plesarskih, parketarskih in pečarskih del in dobav, nadalje dobavo zagrinjal pri gradnji ambulatorija na Mirju v Ljubljani. Podatke, pojasnila in ofertne pripomočke dobivajo intereseanti med uradnimi urami pri oddelku IV. b gradbene direkcije v Ljubljani. Namesto dovolitve za udeleževanje pri javnih licitacijah zadošča za sedaj ponudbi priložena kolkovana prošnja za ministrstvo za gradbo, ki ji je dodana taksa v kolkih za 125 dinarjev.

Trzna poročila.

Mariborski živinski trg. Na sejm, ki se je vršil dne 15. decembra je bilo pripeljanih 8 bikov, 162 volov, 222 krav, 6 telet in 1 konj, skupno 399 glav. Cene so bile sledeče: debele voli kg žive teže 20 do 23, poidebeli 15.50 do 19, plemenski 14 do 15, biki za klanje 13 do 19, glavne krave debele 12 do 18, plemenske 10 do 15, moizne 12 do 18, mlada živina 12 do 17, krave za klobase 7.50 do 9. Volovsko meso I. vrste 22 do 24, II. vrste 18 do 20, meso bikov, krav in telet 16, telečje I. vrste 20, II. vrste 18, sveže svinjsko meso 32 kron.

Poročilo o trgovini s poljskimi pridelki. Novi Sad: Dovozi slabi. Odprema že prej kupljenega blaga zaradi pomanjkanja vagonov siaba. Pšenica notra 1410 do 1430 K, oves 845 do 850 kron, nova koruza 1040 do 1050 K. — Osijek: Moka se zelo prodaja zaradi bližajočih se praznikov. Z ozifom na povišanje cen pšenici se je podražila moka št. 0 na 20.50 K, moka za kuho na 19.50 kron, krušna moka na 18 K. Otrobi se tržijo po 680 K.

Zateški hmeljski trg. Zatec, dne 10. decembra: Cene za hmelj slabše do dobre srednje kakovosti so bile zadnje dni 4500 do 5500 Kč za 50 kg. Za prvo vrstni hmelj se je plačalo do 6000 Kč za 50 kg. Na deželi živahno nakupovanje.

Usnje in kože.

Plizen: volovska koža do 24½ kg 19 Kč, od 25—29½ kg 20.80, od 30—39 in pol kg 22.70, od 40—44½ kg 22.70—23.10, od 45 do 49½ kg 22.90—23, od 50—54½ kg 22.20 do 22.30, od 55—59 in pol kg 21.90 do 60 kg naprej 21. Kravja koža do 24½ kg 18 Kč, od 25 do 29½ kg 18.50, od 30—34 in pol kg 19, od 35 do 39 in pol kg 9, od 40 do 44½ kg 20.20—20.40, od 45 kg dalje 20.50. Bikove kože do 24½ kg 17.50, od 25 do 29½ kg 17.50, od 30—39 in pol kg 18.10, od 40—49½ kg 16.40, od 50—59 in pol kg 14, od 60 kg 13. Konjske kože 11. Ovčje krzno 23.50—66, kozina krzna IIa 40.

Čevlji. Dunaj: Moški čevlji z žebli, boxcalf, chevreaux ali naravno usnje 8500—10.000 K, Goodyear-Welt, boxcalf ali chevreaux 13.000 do 14.000. Rujava usnje 16.500, čevlji za šport 14.000. Ženski čevlji: iz govejega boksa ali naravnega usnja 8500, Goodyear Welt boxcalf 14.500—15.000, iz rujava usnja 16.000. Otroški čevlji: velikost 26—30 z žebli, goveji boks 6.000, Goodyear, Welt (boxcalf ali chevreaux, črni 7.150, rujava usnje 8.650. Čevlji za deklice z žebli boxcalf ali chevreaux, črni 7.500, goveji boks 7.000, Goodyear-Welt (boxcalf) 8.730, rujava usnje 8.730 K.

Borza.

Zagreb, devize: Berlin 147 do 150, Milan 1180 do 1195, London 1090 do 1100, Newyork ček 258, Pariz 2090 do 2125, Praga 315 do 320, Svica 5000 do 5030, Dunaj 4 do 4.10. Budimpešta 39 do 40; valute: dolarji 255 do 257, rublji 27 do 29, funti 1050, drahme 940, napoleoni 900 do 950, marke 140 do 152, leji 204 do 208, lire 1180 do 1185. Jadranska banka 1230 do 1325. Ljubljanska kreditna banka 900 do 940. Slovenska eskomptna banka 605.

Beograd, valute dolarji 63, marke 37, leji 52; devize: London 274, Pariz 522, Praga 79, Dunaj 1.02, Berlin 37, Milan 295, Budimpešta 9.50.

Carib, devize: Berlin 2.85, Newyork 5.16, London 21.57, Pariz 41.50, Milan 23.50, Praga 6.25, Zagreb 2.05, Varšava 0.16, Dunaj 0.20, avstrijske žigoseane krone 0.12.

I. C. MAYER
LJUBLJANA
Ustanovlj. 1834.

MANUFAKTURA

EN GROS

EN DETAIL

I. Jugosl. tovarna za gumbi in kovinske predmete d. z o. z.

Izdelki: Roženi in umetno roženi gumbi (znamka „Gallith“), ustnjaki za smotke, svalčice, pipe in čibuke, gumbi iz biserovine (Perlmutter) za perilo. Držaji za palice in dežnike iz naravnega roga.

Telefon št. 5.

Bančni konto: Obrtna banka Ljubljana.

Slovenska Bistrica

Trgovci, obrtniki in industrijalci!

Obrtni koledar l. 1922

Izide v nekaj dneh z jako bogato informativno vsebino za trgovce, obrtnike in industrijalce.

Navodila o davčnih zadevah. Uredba o davku na poslovni promet. Delokrog trgovskih in obrtniških zbornic. Zakon o izvozu in izvoznih carinah. Izvozna tarifa. Uvozna carinska tarifa. Carine prosti uvoz potrebščin za industrije in obrtnike s tozadevnimi pojasnili. Vsi podatki državnih in avtonomnih uradov itd. itd.

Natančnejšo vsebino priobčimo prihodnjič!

Koledar se bo razposlal vsem našim naročnikom po poštne povzetju za 7 dinarjev s poštnino vred.

Ocarinjenje in spedicija!

Vse v to stroko spadajoče posle izvršuje točno in kulantno od trgovcev ustanovljena

ORIENT d. d. v Mariboru, Meljska cesta 12.
Telefon št. 90 in njena podružnica v Ljubljani, Sv. Petra cesta 27.

Na debelo:

Kava,
čaj, kakao,
sardine, olje, vinski
kis, bobinjski in trapistovski
sir, salami, šunka in slanina,
ljutomersko steklenično
vino letnik 1917,
Rogaška
Slatina.

T. MENCINGER
Ljubljana, Resljeva cesta 3.

Manufakturna trgovina
na drobno in debelo

J. KOSTEVC

Ljubljana, Sv. Petra c. 4

priporoča veliko zalogo manufakturnega blaga po znižanih cenah

preproge
srbske domače
ročne industrije

po ugodni ceni. V zalogi so še velikosti
45-45, 43/110, 64/136, 67/194, 102/158,
134/134, 136/204, 170/246, 210/274,
235/300, 272/304.

Galanterija, drobnarija, papir
in pletarski izdelki na debelo.
Jurjevo, Ilirija, Cipulin-krema
po tovarniških cenah.

Baloh in Rosina
MARIBOR, Grajski trg št. 3.

Sava Sekulić
agenturna - komis. zavod v Sarajevu
sprejema zastopstva kakor tudi vsako-
vrstno blago v komisijo.
Priporoča se trdka

Ign. Žargi = „Pri nizki ceni“
Ljubljana, Sv. Petra c. 3.

Trgovina z drobnim, pletenim in modnim
blagom ter raznim perilom in kravata-
mi na debelo in drobno.

Velika izbira potrebščin za
krojače in šivilje.

Lesene žeblice za čevlje

izdeluje

Tovarna lesenih žeblic

Ivan Seunig ml.

Tucen pod Šmarno goro pri Ljubljani.

IVAN JAX IN SIN

LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA 15.

Šivalni stroji in
stroji za pletenje
Izborna konstrukcija in
elegančna izvedba iz to-
varne v Lincu.
Ustanovljena leta 1867.
Vezenje potuje brezplačno.
Pisalni stroji „Adler“.

Ceniki zastuj in franko. Začasno znižane cene.
KOLESA iz prvih tovarov: Dürkopp,
Styria, Waffelnrad.

Josip Petelinc

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7

tovarniška zaloga
šivalnih strojev

Igel in posameznih delov za vse sisteme
šivalnih strojev in koles, olje ter potreb-
ščine za krojače, šivilje, čevljarje in sedlarje
ter galanterijo na drobno in debelo.

Cene nizke!

Postrežba točna

Erjavec & Turk

PRI „ZLATI LOPATI“

trgovina z železnino
in cementom

Ljubljana, Valvazorjev trg 7
preje Hammerschmidt (Mühlhausen)
nasproti Križanske cerkve.

Kislo zelje

letošnje, prvovrstno, razpošilja v sodih
po K 12— kg netto. Sodi se računajo
po nabavni ceni. **H. Novak**, Zagreb,
Maksimirska cesta 64.

Trgovci!

Najlepše božično darilo

Jugoslovanski Matci napravite s tem,
da kupujete edino **Adria pečivni**
prašek in vanilin sladkor v
katere korist se prodaja.

Adria izdelki, Ljubljana.

Vsakovrstne

slamnike in klobuke

ima vedno veliko zalogo za gospode, dečke
in deklice ter posebno izbiro najnovejših
damskih modelov. **Franjo Cerar**, tovarna

Stob, pošta Domžale pri Ljubljani.

Različne torbice (cekarje), različna stojala za
cvetlice, predpražnike itd. — V popravila se
sprejemajo različni stari klobuki in slamniki
v Ljubljani pri tvrdki Kovačević in Tršan,
Prešernova ul. 5 na dv., vsako sredo in soboto

Veletrgovina

A. Šarabon
v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago
raznovrstno žganje

moko

in deželne pridelke

raznovrstno rudninsko
vodo,

Lasna pražarna za kavo
in mlin za dišave
s električnim obratom.
Centki na razpolago.

I. SANDRIN, Ljubljana, Mestni trg 6

Velika zaloga vsakovrstnega

usnja, kož, podplatov, gonilnih jerme-
nov in boksa NA DEBELO.

SLOVENSKA BANKA

LJUBLJANA, Krekov trg 10, nasproti „Mestnega Doma“

Obreštuje najugodnejše vloge na knjižice in v tekočem
računu. . . Izvršuje se bančne posle najkulantneje.

Vplačana delniška glavnica K 30.000.000.

Telefon št. 567.

Čekovni račun št. 12.200.

Tel. št. 261 in 413. Brzjavni naslov: „Banka“, Ljubljana.

Dejniška glavnica 50.000.000 K. Rezervni zakladi 45.000.000 K.

Ljubljanska kreditna banka

LJUBLJANA, Stritarjeva ulica 2. se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Podružnice: Split, Trst, Sarajevo, Gorica, Celje, Maribor, Ptuj, Brežice.

Prodaja srečke razredne loterije.

Dolar & Fabiani

veletrgovina
manufakture

Ljubljana, skladišče Balkan.

Priporoča svojo bogato zalogo
po najnižjih cenah.

Samo na debelo.

VELETRGOVINA Gregorc & Verlič

Ljubljana

priporoča

špecerijsko, koloni-
jalno blago in vsako-
vrstno žganje.

Konkurenčne cene — točna posrežba!

Brzjavni: GRELIČ.

Telefon interurb. št. 246.

Zahtevajte cenike!

Edina razprodaja vseh vrst

specijalnega mavca - gipsa

za celo kraljevino SHS.

Tvornice: Stanz, Kindberg, Sem-
mering, Schottwien, Puchberg,
Auseewiesen etc., nudi po najnižji
ceni iz svojih zalog.

Ljubljana, Osijek, Novi Sad, Zemun

Kosta Novakovič

veletrgovina mavca

Ljubljana, Židovska 1. št. 1.

Ne slabite naše valute
z nepotrebnimi importi!

Gazela milo

je prvovrstne kakovosti in
ca 20% ceneje kot enako-
vredno importirano milo.

Milarna in svečarna d. d. v Ljubljani.

Medić, Rakovec & Zankl,

prej: A. Zankl sinovi.

Tovarna kemičnih in rudninskih barv ter lakov.

Centrala: Ljubljana.

D. z o. z.

Skladišče: Novisad.

Brzjavni: Meraki, Ljubljana.

Telefon: 64.

English varnishes:

Angleški laki:

COPAL VARNISH.

Kopalov lak za znotraj.

FINE COPAL VARNISH.

Fini kopalov lak

za znotraj.

SUPERFINE COPAL

BODY VARNISH.

Lak za kočije, najfin.

FINE COPAL CAR-

RIAGE BODY VARNISH.

Lak za kočije, fini.

PALE PLATTING

VARNISH SPRF.

Brusilni fini prep. ak.

PALE PLATTING

VARNISH UNIVERSALE

Brusilni prepar. lak

EXTERIOR COPAL

VARNISH FINE.

Fini zračni lak.

EXTERIOR COPAL

VARNISH SPRF.

Najfinejši zračni rap. lak

PALE SICCATIVE

FLUID

Sikatif, svetel.

DARK SICCATIVE

FLUID.

Sikatif, temen.

SPRF. WELLRIGHT

VARNISH.

Lak za kočijske sta

najfinejši.

Priznana najboljša in
zanesljiva kakovost:

barve za obleke, vse
vrste barv, suhe in olj-
nate, mavca (Gips),
mastenec (Federweiss),
strojno olje, karboline,
steklarski in mizarski
klej, pleskarski, slikar-
ski in mizarski čopiči,
kakor tudi drugi v to
stroko spadajoči
predmeti.

„MERAKL“.

Lak za pode.

„MERAKL“.

Linoleum lak za pode.

„MERAKL“.

Emailni lak.

„MERAKL“.

Brunoline.

English varnishes:

Angleški laki:

JAPAN BLACK

VARNISH.

Lak za gvozdje, Japan.

FINE JAPAN BLACK

VARNISH.

Fini črni japonski lak.

QUECK BLACK

VARNISH

Japan. lak s sikativom.

ISOLATING BLACK

VARNISH.

Izolirni lak.

LIQUID DRIERS PALE

Terebina svetla.

LIQUID DRIERS DEEP.

Terebina temna.

DAMAR VARNISH.

Damarov lak.

ENAMEL VARNISH

WHITE.

Emailni bell.

ENAMEL VARNISH

BLUE, RED, GREEN.

Emailni moder, rdeč,

zelen.

FINE ENAMEL

VARNISH WHITE.

Emailni bell, izredno fini.

Emailni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

Trgovci in kmetijske zadruge pozor!

Umetna Kajnit 15%

gnojila: Kalijeva sol 22-20%

» » 40-42%

oddaja po najnižjih konkurenčnih cenah tvrdka

Anton Tonejc in drug, Maribor.

Underwood

najboljši ameriški pisalni
stroj sedanosti

Opalograph

razmnoževalni aparat,
razmnožuje strojno in
ročno pisavo potom ne-
izrabljive stekl. plošče.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

The Rex Co. Ljubljana, Gradišče 10.

Moderno urejena popravilnica vseh pisalnih strojev.

Hedžet & Koritnik — Ljubljana

Frančiškanska ulica 4

MANUFAKTURNA

blagovnica na debelo